

REDACȚIA
strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
Austro-Ungaria:
an an 20 cor. pe 1/4
10 cor.; pe 1/4 de an
or., pe 1 lună 2 cor.
de Duminecă pe an
4 coroane.
Pentru România și
Bulgaria pe an:
40 franci.

scrierile nu se napotăză

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond; prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., și timbru de 60 bani de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrierile nefracate nu se primesc.

În fața alegerilor.

Pentru sanarea situației actuale a naționalităților, noi așa credem, că înțelegerea noastră în Dieta ar fi un pas înainte. După câte știm, Slovacii se și apară în vederea viitoarelor alegeri, Sârbii nu se vor lăsa nici ei mai jos.

Intrați odată în Dietă, desigur că nu se va aștepta ca deputații naționalităților să schimbe dintr-o dată lucrurile din statul ungar. Pot să ajungă însă ceva: să-i mai cuminească așa zicând pe Unguri! Să-i facă înțelege, fiind cu ei în atingere mai aproape, că lor își strică în primul rând și în al doilea patriei, când forțăm situații atât de false pentru întreaga viață constituțională din Ungaria; să-i lumineze asupra atâtor chestii în care și-au făcut idei greșite urma informațiilor presei lor de labile.

Aceasta de nicăiri și prin nimic nu poți face decât în Dietă, înfruntându-i întâi în particular pe deputații care prin vorbiri ori interpelări derubina Dietei vorbind țerii întregi.

Lăsând să dănuiască însă actuala de lucruri, ce vom ajunge? De ce de-a se cuminești, ci întăritați prin a lor șovinistă, cărei totdeauna se găsi câte un Jeszenszky pentru a-i povisa vre-o «revoluție» ori «conspirație» spre dovedirea primejdiei va să și panslave, Ungurii tot mai răi să devină. Prin urmare, noi tot mai răi o să suferim, căci și o intervenție coronoasă numai printr-o luptă demnă sărbătească a noastră se poate realiza. Stând «liniștiți și mângăiați» parte, ori ce cap încoronat o să încercăm să credem că naționalitățile sunt înțelime, ori cât presa ar scrie conștient.

Eată de ce încă în vara trecută publicat din peana unui escelent articol al foilor noastre seria de articole care pledam: *Românii ungurenți și sârbii să intre în luptele electorale din Transilvania*, de oare-ce continua a fi puși și acum sub un rețel electoral separat și nedrept, ca și în trecut, așa și în viitor, să păstreze pădinea pasivă.

Aceasta a fost și concludia la care am ajuns confrății noștri din Sibiu, o serie de articole ce scriseseră, astăzi-vară, privitor la aceeași chestie.

Vedem însă cu mirare, că acum confrății noștri nu mai susțin cele din trecut, ci într'un număr recent (15 c.) scrie:

«...Orî în anul acesta, la toamnă, ori anul ce vine, se vor face alegerile pentru Dieta maghiară, noi nu avem să ne temem nici o bătaie de cap cu ele. Nefiind mica delaturat din motivele cari ne-au determinat la timpul său să decretăm pasivitate absolută față de alegerile dietale, vom avea să observăm atitudinea din trecut și să rămânem departe de ele și de astăzi. E un act politic

care n'are să ne privească. Maghiarii continuă să-și formeze parlamentul cu ajutorul baionetelor și cu ajutorul banilor, prin corupție și atrocități, ei și-și fac, pentru ei înșiși, noi vom avea să stăm la o parte și să le lăsăm calea slobodă.

«Atâta deocamdată, ca răspuns ziarurilor maghiare, cari se tem că Românii vor intra de astăzi în parlament.

«Nu vor intra!»

Motivul pentru care zice că trebuie să urmăim cu toții această atitudine, este că alegerile se vor face cu... baionetele!

Garanție, nu-i vorba, nu va lua nimeni că sub Széll se vor face alegeri ideale, fără teroare și fără abuzuri. Ba poate va mobiliza și el pe noi pe colo oștire. Nu însă trei corpuri de armată, cum s'a întâmplat sub Bánffy. Și la nici un caz nu va fi nevoie de forță armată între Români, cari la alegeri se poartă altfel decât patrioții de prin comunele maghiare.

Să nu ignorăm apoi faptul, că pentru stavilirea și pedepsirea abuzurilor citorale există *Judecătoria Curială*, care sub Bánffy nu era.

Suntem cei dintâi cari zicem: și cu toate acestea, abuzuri se vor comite!

Să așteptăm însă și să nu intrăm în luptă electorală până nu se vor mai săvârși ticăloșiile în alegeri? Dar atunci până-1 veacul nu vom mai lua parte la viața constituțională, căci abuzuri electorale se săvârșesc în toate părțile și când n'ar mai fi de cât un singur Ungur, și acesta ar încerca să falsifice ori să terorizeze în favorul său.

Enormitatea aceasta însă nu vor susține-o nici frații de la Sibiu. Căci ori și cât ar fi de siguri că în curând Ungurii se vor cuminești, totuși o să recunoască și ei, că prea ar fi să așteptăm mult până Ungurii se vor vindeca de «boală», de șovinismul actual și vor reveni la sentimente atât de bune pentru noi, în cât să ne poftescă cu sîla în Dietă.

Nu, aceasta nu se va întâmpla, ci să intrăm noi cu sîla, prin luptă sărbătească, ear' acolo să ne impunem susținând cu înțelepciune și demnitate drepturile garantate naționalităților prin constituțiune.

Așa, stând de o parte «liniștiți și mângăiați», înlesnim cel mult jocul guvernelor maghiare, cari de la 1876 încoace s-au recrutat *majoritățile majale din cercurile electorale populate de naționalități*.

Vedem dar' că nici chestii de princip, nici considerațiuni de ordin practic nu militează în favoarea pasivității absolute propusă de confrății de la Sibiu.

Ce i-a îndemnat deci s'o spună așa de net: nu, Românii nu vor participa la alegeri?

După noi, atât de categoric nu s'ar putea pronunța de cât un singur for: *conferența națională*.

Aceasta nu s'a rostit însă, pentru simplul motiv că n'a fost convocată de când la putere este Széll. Ear' presupunând și admitând chiar, că și Széll va opri întrunirea delegațiilor române, cei cari vor fi chemați să consulte ce să facem noi, cei din Ungaria propriu zisă, vor fi nu confrății de la Sibiu, ci în primul rând fruntașii recunoscuți din aceste părți.

Atâta vor admite și confrății noștri, ori cât cei șese fruntași subscriși la bilanțul «averii naționale» ar dori să dirige ei singuri nu numai «averea», dar și toate treburile naționale. Ear' admitând aceasta, am avea un punct comun câștigat, un punct fix de la care plecând, s'ar putea lămuri multe lucruri.

DEMISIA CONTELUI GOLUCHOWSKY.
Presa maghiară aduce știrea că atât în cercurile vieneze cât și la Pesta se vorbește tot cu mai multă insistență despre apropiata demisie a contelei Goluchowsky, ministru de externe al monarhiei noastre.

Știrea, într'o formă mai pozitivă, a fost dată de «Agramer Tagblatt», după ale căror informațiuni luate din cercuri aproape de Curte, în locul lui Goluchowsky ar fi vorba să fie numit Kállay Béni, actualul ministru comun de finanțe, al cărui loc l'ar ocupa apoi banul contelei Khuen-Héderváry.

Fapt e, că de sărbători Széll a stat în capitală și alături a conferat mult cu Khuen, chemat telegrafic la Pesta. Tot așa: baronul Pejér-vary după-ce alături s'a sfătuit cu colegii săi, s'a dus la Viena, unde a fost primit îndată de M. Sa, care a fost și el în capitala sa, deși de ani mulți sărbătorile le petrecea la Hica sa Maria Valeria.

În Pesta se crede că întrevederea dela Berlin între cei doi monarhi la tot e cazul vor produce schimbări în situația din Austria.

Liturgia maghiară. Szabó Jenő, demnitar în biserica maghiară gr. cat. scrie în «Aradi Közlöny» de azi un articol privitor la chipul cum a fost primită la Vatican delegația pelerinilor maghiari gr. catolici cu privilegiul înmanării memoriului lor.

Articolul acesta vrea să fie și un răspuns «Unirei», despre care zice că a întortochiat lucrurile scriind că pelerinajul acesta s'ar fi terminat cu un mare fiasco.

Recunoaște însă și numitul fruntaș maghiar, că:

«Adevărat, că d'odată cu noi au fost primiți și pelerinii francezi și silezieni...

E adevărat și aceea, că parte din considerație pentru vârsta înaintată a Sanctității Sale, parte în urma hotărârii prealabile a Sfântului Scaun, episcopul care ne-a condus nu a putut să desvolte mai pe larg rugarea noastră, așa cum ar fi dorit el și noi toți...

Că Papa ar fi întrerupt pe episcopul Vályi, zice că e calomnie din partea «Unirei».

Credem și noi că nu l'a întrerupt, din simplul motiv că Episcopul gr. cat. n'a prea vorbit multe, aceasta «în urma hotărârii prealabile a Sfântului Scaun».

Inchiderea sesiunii parlamentului Românesc s'a întâmplat luni seara, printr'un mesagiu regal, care mulțumește celor două corpuri legiuitoare pentru legile votate și accentuează îndeosebi echilibrarea bugetului.

Țarul în ajutorul Burilor.

Ziarul «Berliner Tageblatt» primește din Petersburg o știre de senzație. E vorba anume, că Țarul să intervină în războiul dintre Englezi și Buri. În înțelegere cu Franța și Germania, Țarul ar adresa adică Engleților un ultimatum, în care s-o invite ca în opt zile să înceteze orice ostilitate în contra Burilor. În caz contrar, Rusia va trimite în Afganistan 120.000 soldați.

Insuși corespondentul din Petersburg al numitului ziar berlinez observă: «Ori-cât de puțin verosimil pare această știre, un lucru dovedește însă: antipatia mare ce este în Rusia contra Engleților». Se spune de asemenea, că Țarul e foarte supărat și pe Portugalia, care permițând ca peste teritoriul său să treacă trupe Engleze, a nesocotit principiile de neutralitate.

Fapt e, că de mai multă vreme Rusia a mobilizat și concentrat spre Afganistan trupe multe. Și cine cunoaște politica Rusiei de a căuta să profite când țafe mari puteri sunt în simțoare și să «elibereze» ori să ajute popoare mai mici pentru a slăbi pe rivalii săi, nu se va îndouă că înadever Rusia caută de mult să creeze dificultăți Engleților.

Afacerea Dalmațiană.

Presa croată a început o vie campanie pentru anexarea Dalmației către Croația.

Distinsul bărbat politic croat Dr. Mazzura a scris în «Obzor» un articol, în care spune că chestia anexării Dalmației către Croația, îl va întruni pe toți Croații într'un singur mănunchiu.

Este interesant, că în același timp Dr. Mazzura face și declarațiuni de senzație — plăcute Ungurilor. El care până acum era adversar al legăturilor cu statul Ungar, acum zice:

«Azi nu mai e în Croația nici un partid, care să nu recunoască legătura cu Ungaria, legătură carei îl servește ca bază așa zisa pragmatica sanctio».

«Narodne Novine», foaia guvernamentală croată, fără a lua poziție pro ori contra afacerii cu anexarea, discută articolul din «Obzor» și constată cu plăcere că, în urma acestui articol, într'adever se poate susține că în Croația nu mai există d'aci încolo partid care să combată ori să nu recunoască legătura dintre Croația și Ungaria.

«Srbobran» și «Branik», ziare sârbești, nu prea se arată însă încântate de această anexare, pertru-că astfel s'ar întări numai Croații, în detrimentul Sârbilor.

DIN SENATUL ROMÂNIEI.

— Urmarea și finea ședinței dela 29 Martie, v. —

Discursul dlui ministru de externe. Dl Ioan Lahovary: Dl Maiorescu vorbind despre opoziția unită spunea că noi nu făceam parte din ea. Noi făceam parte din opoziția umilă? (Aplauze). M'a acuzat că am făcut declarațiuni compromițătoare pentru țară, bazându-se pe cele scrise în ziarele de opoziție. S'au găsit însă oameni care să priceapă spusele mele, așa cum am vrut eu să se înțeleagă și aceia ne-au dat tot sprijinul. În chestia intervenției guvernului francez în chestia Hallier, pot spune că n'a fost nici o umiliațiune, ci un simplu schimb de servicii.

Creditul țării în fața străinătății nu depinde de persoane, nu depinde de junimiști, ci de bogăția solului și demnitatea neamului. Țara a existat când nu erau junimiști și va exista și când nu vor mai exista acești oameni de geniu. (Aplauze).

Discursul dlui ministru de finanțe. Dl Take Ionescu: E a 13-a ora când mă văd chemat să vorbesc despre afacerea Hallier. Constat influența Paștelor în faptul că dl Maiorescu a făcut pe conciliantul între d-nii Aurelian și Porumbaru.

Discursul dlui Maiorescu 'mi-a plăcut, cum îmi plac toate operele literare. Dar din acel discurs reese că d'sa e supărat pentru-că noi am făcut împrumutul.

Dl Missir. Nu e la înălțimea talentului d-voastră afirmarea.

Dl T. Ionescu: Dar dacă e așa, atunci de ce dl Maiorescu a insinuat că dl Kallinderu, care a mers din partea guvernului la Berlin, ar fi mers ca om al Coroanei?

Dl Maiorescu ne învinuia că de ce n'am cerut sprijin, opoziției când eram în vreme grea.

Nu vom cere nici odată sprijin dela opoziție.

Dacă opoziția vrea să dea vre-un sprijin să-l dea și-l vom primi, dar nu vom cere noi acel sprijin. Mai bine plecăm și lăsam greutățile altora. Dl Maiorescu prin discursul său, a arătat că junimiștii fac pedantism în politică, lăsând pe toți să-și frângă gâtul în greutăți și uitând că aceasta e înfrângerea țării. (Apl.)

Mi-s'a adus aminte de declarația mea la Cameră cu privire la corespondență. E drept că am vorbit de corespondență între afacerea Hallier și împrumut, dar declar că am greșit. N'a fost nici o corespondență.

Spusa mea de necesitate inexorabilă se referea la necesitatea de a tranșa odată cu lucrările portului Constanța, nu la vre o legătură dintre împrumut și afacerea Hallier.

Dacă dl Maiorescu crede că dl Sturdza s'a reabilitat din cauza greșelilor noastre, eu cred că a greșit d'sa. Țara nu e neliniștită din cauza afacerii Hallier, asta o dovedește liniștea cu care a fost primită sentința tribunalului arbitral.

Am învins multe greutăți, mai multe decât ar învins ori-ce guvern compus din

genialități de diletanți politici. (Risete) Cu ajutorul unui parlament bun, am lucrat atât de mult în această sesiune, cât nu s'a lucrat în nici o altă sesiune. Acum e momentul să ne odihnim până la toamnă.

Atunci, dacă dl Maiorescu va fi mai blând, vom ține seamă de concursul conservatorilor buni; de nu, vom merge înainte, cât vom putea.

A'unci, însă când vom întâmpina dificultăți de nelvins, ne vom retrage, fără a ne păsa de cine va urma la putere și fără a face operă de proroc. (Aplauze).

Se cere închiderea incidentului și se admite.

ARTE.

AURELIA CIONCA.

Capriciile naturii sunt foarte curioase. Una din curiozitățile ei demne de relevat, e desigur talentul extra-ordinar al unei copile de 10—11 ani care e în stare să-și interpreteze autorii clasici muzicali într'un mod uimitor.

Poporul românesc a dovedit odată mai mult că este înzestrat cu un simț muzical foarte bogat și că are în sine un mare număr de talente artistice, care merită atențiunea lumii streine.

Avem un număr destul de respectabil de artiști români, cari au stîrnat admirația streinilor și pe fie-care zi apar noul stele care prin bogăția talentului lor vor forma o epocă strălucită a mișcării artistice din țara noastră.

E nelchiphuit de măgulitor pentru simțimintul nostru național și pentru satisfacerea dorințelor noastre artistice, să vezi întrupat într'un copilăș român tot ce un critic caprițios și conștient ar avea să ceară unui artist.

Concertul micuței Aurelia Cionca dat anul acesta la Ateneu, mi-a dat satisfacție, nu numai față de orgoliul național de român, nu numai față de cerințele și ardoarea artistică, ci și față de unii pretinși critici și grozavi cunoscători în ale artelor.

În adevăr, mi sa obiectase de unele persoane, pretinse autorizate în ale artelor, că nu trebuia să amestec în primul meu volum „Artiștii Noștri“ și artiștii mici, ca Aurelia Cionca etc.

De ar fi auzit ei vre o dată pe Aurelia Cionca, m'ar fi scutit de explicații.

Nu mă pot abține însă de a vorbi încă o dată de acest copil fenomenal, cu care s'ar mindri ori-care națiune conștientă de valoarea artistică a unor talente extraordinare.

Am văzut la concertul Aureliei Cionca o sală plină de lume, în cea mai mare parte cunosătoare — și dacă nu absolut cunosătoare, cel puțin destul de pregătită, de a asculta, de a aprecia și a simți.

Am văzut muzicanții iluștri, cari au rămas extaziați, încantați peste măsură de măreția talentului ce li se desfășura cu profuziune dinaintea ochilor.

Citeam în ochii lor, în mișcarea lor, în aplausele lor frenetice, satisfacția artistică și orgoliul național.

Nu voi enumăra titlurile pieselor executate, nici numele persoanelor asistente, cum se obicinuește de către croniarul muzicanți.

Voi enumăra și semala însă Spinnerlied de Wagner și Rapsodia a 12-a de Liszt, care a pus în uimire pe întreg auditorul.

Incontestabil, numai gândindu-se cineva la dificultatea execuțiunii acestor mărețe compoziții celebre, ar fi suficient să-și dea seamă de forța și curajul unui artist; dar interpretarea subtilă și originală a unui copil de 11 ani te transportă și te fascinează cu atât mai mult cu cât și se pare imposibil. Și numai cel ce vede cu ochii și poate auzi și asculta cu puțină cunoștință, poate să creadă și să simtă că în adevăr se găsește în fața unui geniu.

În interval de 2 ore, cu foarte mici pauze, Aurelia Cionca singură a fermecat publicul executând pe dinafară 81 (optzeci și una) de pagini de muzică clasică, cu atâta forță, frasare conștientă și nuanțare subtilă, cum numai un geniu o poate.

Aci piano era în mâinile ei micuțe o orchestră mare complectă, atât de puternică era șirul de acorduri mărețe și viguroase ale lui Wagner.

Aci piano era în mâinile ei o harpă, atât de fin, delicat și subtil erau atinse clapele, de și-se părea că auzi un ușor și nelchiphuit de fermecător zinghenit de sticle ușor atinse de aripa vîntului.

Aci vedeai mișcându-i-se micuțele ei degete cu o iuteală veriginoasă, uimitoare, de și se părea că nu e mână de om care se joacă pe clapele instrumentului, făcând din piano o jucărie de copil, care îl distra și pe executant și pe auzitor.

Adesea mi-se părea că mititica e pe punctul de a obosi și mai ales la ultima piesă: Rapsodia a 12-a a lui Liszt îmi venea să strig în gura mare: „Lăsați-o, că nu mai poate“; dar se vede că geniu nu obosește nici o dată. Spre culmea uimirei mititica, rechemată de 3—4 ori, revine pentru a mai executa o rapsodie românească, ca și cum nimic n'ar mai fi cântat până atunci, ca și cum puteri noul are la dispoziție.

Am plecat foarte emoționat și încut, plin de impresiuni artistice dintr'un închipuit de fermecătoare.

Ce fericiți părinți!
(„Apărarea Națională“) J. M.

Răsboiul buro-engl

Pentru sărbătorile Paștilor prea s'au dat multe știri. Și dintr'au putut eși de sub censura engleză din Africa, rezultă că ei nu prea sunt bine. Astfel, pe că li-s'a prins patrula în fruntea lordul Roslyn, se mai telegrafic Pretoria cu data de 16 c. următoarele:

Lupta dela Wepener, unde au sit ori trupe nou de ale Burilor, de care, urmează cu multă înverșunare Burii au prins 500 boi, cat m catârî. Comandantul Frohmann a și pus pe goană pe Englezii cari seră în ajutorul celor asediați. Ei s'au refugiat probabil dincolo de River.

Ear' din Londra se telegrafic

In cele patru zile de spus știri sosite din Aliver au căzut 18 Englezi și au răniți 132.

Londra, 17 Aprilie. A făcut senzație aici telegrama lui Milner, guvernor al Caplandului, care începe cu lordul Roberts a adresat Chamberlein o telegramă rîngănd împiedice imigrarea femeilor spre teatrul de răsboiu. În toate zile, pela toate gările, pe unde trupe engleze, se învesc cărduri înto dame, producend încurcături și pete marî.

Eată telegramele mai nou

LONDRA, 17 Aprilie. Se telegrafic din Bloemfontaine că trupele buru de cât la o distanță de 8 mîle de Trei vîntori din Johannesburg venit atât de îndrăsneți, că s'au furat oras, unde după ce au spionat tot reîntors nesuperați de nimeni în Burilor.

La hotarul de nord-vest al Orș pe unde lordul Methuen vrea să înădin Boshof, între rîul Vaal în Ho generalul Delarey așteaptă cu trupe meroase, pentru a-l opri să înainte

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.“

Morala în trecut.

Se tot zice, și mulți cred, că în trecut, în epocile splendide, morala ar fi fost p'un nivel mai puțin scîzut ca acum. În deosebi se crede mult despre epoca rococo-a așa zisului „cavalermism eroic“.

Următoarele schițe vor dovedi, că zău, pe acea vreme morala purta pecetea — pantofilor balerinelor.

Au trecut cinci-zece de ani, de când piciorușele Terpsichorei, despre ale căror atotputernicie Puskin a cântat cu o melancolie atât de dulce în „Anyegin“, au făcut ultima încurcătură în stil mai mare. Scandalul despre care e vorba s'a întemplat în München la anul 1848 în toiul revoluției; eroina a fost balerina Lola Montez. Istoria aceasta numai de pe dată se ține de secolul al XIX; episodul lui Ludovic I. regele Bavariei și al Lolei Montez în realitate e ultimul val al epocii rococo, care pe la 1789 e în agonie, și pe care cu puțin în urmă, revoluția franceză o guilotinează în persoana doamnei de Dubary.

Regele Ludovic de Bavaria scria poezii sentimentale în limba germană; în adevărata epocă rococo, ar fi scris în limba franceză; juca cu succes jocul de mecenate; a fost însă soț rău. Cu atâta brutalitate a voit să-și instaleze la curte amanta, pe marchiza de Florenza, încât fiul lui, moștenitorul de tron, a scos sabia spre apărarea mamei sale.

Lolei Montez 'i-a reușit, ce n'a reușit marchizei italiene; s'a stabilit la München în apropierea palatului regal, a inspirat pe regele la scrierea cântecelor sentimentale, ear' pe bunii bavarezi aproape că nu 'i-a încurcat în revoluție. Această spaniolă născută în Anglia, care a fost soția căpitanului englez Tom Jemes, a încercat serios să susție era rococo. În Varșovia, Paris, Berlin, în orașele pe ale căror scenă își flutura în vînt rochița-i învoaltă, adeseori se încăera cu poliția pentru virtuțile acestor dive. Îi plăcea să se bată cu biciușcă, și să dea pumnii.

În München unde a fost avansată la gradul de contesă Landsfeld, unde a pus și a alungat guverne.

Lola a închis chiar universitatea din München fiindcă au isbucnit tulburări între membrii clubului studențesc, cari se numiau

„Lolamant“, și între ceialalți universitari. Închiderea universității, a pus cetățenii în picioare, și s'au arangeat demonstrații înaintea casei Lolei, așa încât Regele a trebuit să pună la cale fuga amantei lui la Lindau, de unde mergea din când în când la München, mascată în haine bărbătești, până ce în sfîrșit a dispărut cu totul din Bavaria.

Frederic cel Mare aduce o Barberină (o balerină italiană din Venetia, care făcea furoare în Londra) cu forța și cu escortă militară la Berlin, pentru-că aceasta din cauza unor relații de dragoste își tot amăna plecarea, și deși cam avar, îi dase pe an o leafă de 32.000 lire. Barberina a deșteptat fantasia și a încălzit în cătva inima rece a lui Frederic, dar acesta nu 'i-a pierdut cumpătul, și n'a devenit ea puterea lui politică și de dragul ei, Frederic nu 'i-a jefuit supușii.

În curțile mai mici germane însă opera și baletul italian au fost adevărat desastru.

Bavaria lifera pentru bani armată în țările străine, pentru-ca principele să poată susține opera, să poată plăti pe nostima Gardela, pe soția dansetoaro a lui Agata, pe—fata gondolierului din Venetia, care atrage în München, companii întregi de cavaleri industriali italieni și curtezanii.

Casanova în descrierea vieții mai ales a aventurilor lui de dragoste schițat un tablou mai pragmatic această epocă, de cum 'i-a închipuit

Pe la mijlocul secolului XV curtea cea mai strălucită și risipită germania, e cea de Württemberg.

Aici în toate s'a luat ca model din Versailles. Numărul locuitorilor Württemberg abia se urcă la șase de mî și birul ce stringea era de șoane de florini anual. Principatul serviciu două sute de nobili, între zece de prinți și conți și are trebuit opt sute de grajduri.

Întreține teatrul dramatic-francez și balet italian. Pe la 1760 soarele curții e Gardela din Venetia. Prin Ioan Carol își vinde soliații, ținea sprezece mîi de soldați bine echipați îmbrăcați, și trăgea solda din Franța să poată aoperi cheltuelile curții. Baletului era compus din 24 bărbăți femei, maestrul lor era francesul pe care în Paris îl numiau zeul dansului. Pentru teatrul nu plăta nimeni, toate le acoperea principele.

Tot asemenea risipă, ba de mai și mai nebuună și o viață și mai

Face mare senzație și grije că la Bethanie au mai sosit 6000 Buri. Dacă reușesc să se instăpânească asupra Bethanie, vor putea să ocupe ușor și ferate de la Norvals pont și să taie lui Roberts ori ce comunitate cu Capstadtul.

Corespondență.

Răchita, 6 Aprilie 1900 n.

Când s'ar slătura corespondența mea în No 51 al „Tribunei Poporului” cu cea din Z. de lângă Răchita din Nr. 55 tot al ziar, a. c. poate omul ușor veni la minte: „Unde dai și unde crapă”. Eu corespondența anamita n'am pomenit în scris, nici n'am învinuit pe nimeni. Mărturisesc că am făcut, ar fi că vorbim adevărul, am lădat pe noul nostru protopop. Din care cauză dl Z se află așa amar atins, încât se năpustește asupra sa. Intre acestea tot odată mă ridică la creștia înaltă din cler, zicând că am vorbit pe preotul de aici în anul 1888. Nu e aceasta o scornitură malițioasă, ci se știe că un învățător nu poate vorbi pe un preot, nici vice versa, ci pe cine? Mie nici prin minte nu mi-a picat, că primând un simplu cuvânt: „ardelean”, și nici o tendință suspicioasă asupra sa, și pica în disgrația părintelui Z., ca să mă apostrof-ze cu expresii așa aspre. Mărturisesc mai departe, că, ca un simplu învățător nu mă pricep la politica țării; și într-o parte de unde aș fi putut să știu, că episcopia din Timișoara ar fi fost oare-care măr de ceartă între noul protopop și părintele Z. Am noroc însă, că dl protopop a primit programul satului Z. pentru înființând episcopie în Timișoara, eu sunt săpat de această încredințare fatală, și așa doar parohienii din satul Z nu vor aluneca la aceea a șogolului.

Din cele înșirate de părintele Z. și din cele înșirate public despre mine și familia mea, și eu îndreptățit a face aceasta des- de dl Z și familia sa.

Având însă în vedere soarta critică planeză deasupra capetelor noastre ca mânt, în multe locuri inteligență, preoții învățătorii noștri, se ceartă între dîșii și nimicuri, pe placul străinilor, de o dată mă mărginesc numai recoman- darea mică: „Fie care să-și măture mai înainte ușei sale”.

În cele ce amintesc negând părintele despre decăderea morală a acestui tract, și am dată recomand numai cazul dela aba-Forgaci.

Ce vor zice apoi străinii, la acestfel expresiv, ca: murdar, ticălos, becho- și a. adusă în public de un propagător morală asupra altui propagător?

De altcum fac cunoscut părintelui Z. am căpătat învățător nou, dar nu pe acela în „regulă” și de „organele chi- tate” după-cum zice dîșul; și că ju-

dele comunal și șumariul erarial de aici, cari au abusat de oficiul lor la alegerea de învățător întâmplată, tocmai din acest incident, au devenit alungați din postul lor și înlocuiți prin alții. — Eu însă, pe lângă toată pornirea malițioasă asupra mea, am rămas aceea ce și dl Z. zice că sunt:

Ioan Blidariu,
învățător emerit.

Expoziția din Paris.

De la ziua deschiderii lumea dă năvală pe teritorul expoziției. După-cum se scrie, în prima zi deja s'au vîndut un milion o sută opt- spre-zeci de bilete, și se așteaptă treis- zeci de bilete, afară de acestea au fost o mulțime de persoane cu intrare liberă și mulți expoanți.

În prima zi biletele au fost de trei-ori așa de scumpe și cu toate acestea s'au vîndut în număr așa de mare. În proporție cu ultima expoziție, rezultatul primei zi a fost colosal, căci pe vremea aceea în ziua deschiderii s'au vîndut numai 333.889 de bilete. A doua zi de Paști din cauza timpului ploios, numărul vizitatorilor scăzuse; dar cu toate acestea a fost colosal, toți se grăbeau să se delecteze în lucrurile de artă expuse.

Noutăți

Arad, 18 Aprilie 1900.

Calătoria Monarchului la Berlin. Se fac grabnic cele mai intense pregătiri pentru primirea Monarchului nostru la Berlin. S'a statorit deja și programul sărbătorilor cu acel privilegiu. Astfel în ziua primă va fi mare prânz în familie, iar seara retragere cu mișcă și torțe; a doua zi va fi revista asupra armatei și luptă, iar seara reprezentație de gală; a treia zi va fi promovarea ca majorean a prințului moștenitor de tron, prânz de gală și iluminarea orașului. Cu acest privilegiu moștenitorului tronului german va fi salutat și din partea corpului ofiteresc dela regimentul de husari din Oradea mare, ce poartă numele împăratului german, mai ales lusa pentru faptul că tinerul moștenitor de tron încă din 14 Aprilie 1896 este membru al corpului ofiteresc dela numitul regiment, dându-i și marea cruce a ordii Sft.-Stefan. În luna Maiu a. c. împăratul german va înainta pe moștenitorul de tron la gradul de locotenent; tot ase-

vînduși au perit în America. El a cheltuit mult pe edificări, teatre și totuși după moartea lui a lăsat cinci zeci și șase de milioane taleri în bani gata.

Până era în viață, el a fost cel mai avut om din toată Germania. Avea un teatru mic dar frumos, unde se juca baletul cu decorul cel mai strălucit.

Prima balerină, o ființă cochetă seducătoare, fosta iubită a prințului Beauillon, căpăta o leafă de șase-zeci-mii fl. anual și bani de drum de la Paris la Cassel două mii de galbin.

Teatrul, mai ales baletul, ținea în estas perpetuu întreaga societate înaltă. Nu se produc numai actori de profesie, ci oameni din toate gradele societății. Ludovic al XIV-lea în tinerețe juca baletul cu pasiune. Frideric cel mare, ca moștenitor de tron, juca în tragedii. Voltaire a jucat de multe ori pe eroul în tragedie. În castelele de la țară aproape în toate erau scene unde se produc diletanți și jucau balerinele costisitoare și certate cu morală.

Trad. de Romanița.

menea și Monarchul nostru îl va numi locotenent la regimentul husarilor dela Oradea. Telegrama de felicitare o va trimite colonelul Leonardi din Dobrița, unde de presinte se află căpetenia numitului regiment.

Dl Ioan Beleş, numit de curînd notar public regesc în Arad, își deschide azi cancelaria notarială. Știrea și încrederea de care se bucură în toate cercurile, sunt o garanție, că în noua carieră dl I. Beleş va avea tot succesul. Noi îi dorim sincer.

Alegătorii de deputați dietali ai orașului Arad Acum că nu se poate ști ziua, când se vor rîndi noile alegeri dietale, ne interesează pe toți și foarte deaproape lista alegătorilor orașului, care în curînd se va expune vederii publice. Comisiunea municipală a orașului în ședința de luni a statorit deja lista alegătorilor din Arad pentru anul 1901. La început numărul total al alegătorilor a fost 3711, în decursul conscrierii însă trei au murit, și astfel azi avem în Arad 3708 alegători.

Calomniile infame? În „Tribuna” dela 4/17 Aprilie dl dr. T. Popescu declară de „calomnie infamă” aserțiunea noastră, că atacurile din urmă publicate în foile maghiare contra episcopului Goldiș și a sfetnicilor săi „au fost trimise și făcute” în cancelaria d-sale.

Așa? Calomniile infame? Dar atunci însuși tatăl d-lui Dr. T. Popescu, dl Isidor Popescu, s'a calomniat pe sine, căci d-sa a mărturisit păcatul. Ori Popescu fiul nu are știre despre ce face tatăl, deși locuiesc ambii într-o casă.

Bar dacă nu știe cui și în ce împrejurări a mărturisit tatăl d-sale păcatul, dl dr. T. Popescu să întrebe La judecata publicului românesc rămâne un singur lucru: să creadă ori să se îndoiască, dacă dl Isidor Popescu scrie lucruri ce-l privesc și pe fiul său, fără să-l consulte și să aibă aprobare d-lui dr. T. Popescu.

Promovare. Afim cu plăcere că dl Mar. el Savu, fiul preotului gr. or. rom. Ioan Savu din comuna Bobia, comitatul Torontu, după ce a depus la 30 Martie a. c. rigorosul ultim cu succes ban, la 7 Aprilie a. c. n. a fost promovat Dr. în medicină la universitatea din Budapesta. Noul Dr. e în etate de 24 ani. Felicitările noastre.

Noua tarifă a zonelor. Ministrul unguresc de comerț Hegedüs și-a împlinit promisiunea făcută în Dieșă. A însărcinat adecă direcția generală a trenurilor, ca să prelucure un nou plan pentru tarifele după zone pe trenurile statului, astfel, ca la depărțările mijlocii (zonele 1—13) taxele de călătorie atît pe trenurile personale, cât și pe cele accelerate să fie reduse cu 20 per- cente. Spre acest scop tarifele vechi și-se adaugă 6 zone noi, dintre cari cele dintâi 5 fiecare îndeosebi, sunt statorite cu o distanță (lungime) de câte 25 kilometri, iar a 6-a zonă (sau a 19-a după a noua întocmire) cu o lungime de 50 kilometri. Ca despăgubire pentru urcarea taxei în zonele mai mari, ministrul a permis, ca de aci încolo și cu bilete pentru zona 20 omul să poată întrerupe odată călătoria și în restimp de peste 24 ore, ceea-ce era o vechie dorință a publicului călător. Aseme- nea se și prelucra și tarifa pentru transportul de bagaj.

Baronul Seefried în comitatul Aradului. Domeniul dela Petriș, care și până acum și-a avut mai mulți stăpâni, după-cum vestesc foile ungurești, îl va cumpăra baronul Seefried, nepotul Maj. Sale Monarchului. Se știe că dela familia Urményi domeniul acesta ajunsese pe scurtă durată în posesia prințului Reuss, iar acum o are contele Zlenko Kinsky.

Mare bucurie au institutele de asigurare engleze, germane, franceze și americane, cari aduc cele mai mari mulțumiri împregurării, că prințul de Wales a scăpat tea- fără din atentatul ce se făcuse asupra lui, căci moartea lui le-ar fi sărăcit cu multe

milioane, anume viața prințului este asigurată pe sume enorme.

Cununia ducelui de Cumberland. Lui „Neues P. Journal” și se tot grafează din Lînz, că la cununia ficel ducelui de Cumberland, ce va avea loc pe la mijlocul lunii August anul acesta în Gmunden, vor lua parte Majestatele lor Impăratul Francisc Iosif, Impăratul Germaniei, Tarul Rusiei, Regina Greciei și prințul de Wales.

Monumentul Hentzi eară în primejdie. „N. P. Journal” aduce știrea, că cinci elevi dela școala de cadeți, unde după cum e cunoscut a fost așezat monumentul Hentzi, au plînit ca peste noapte să-l arunce în aer. Atentatul a fost descoperit în timpul din urmă astfel, că unuia dintre conjurați fiindu-i teamă de urmări sau avînd remușcări de conștiință, a descoperit comandantului planul ce-l aveau. S'a pornit imediat cercetare, punînd în arest pe tinerii atentatori.

Asigurarea pe viață a contelui Lonyay. Contele Lonyay Elemér înainte de a se căsători cu arhiducesa Stefania, și-a asigurat viața pe un milion de coroane la o bancă mare de asigurare în Budapesta.

Cancelaria de notariu public regesc, o deschid azi în Arad, strada Széchenyi Nr. 1, etagiu I.

Ioan Beleş,
not. pub. reg.

ULTIM CUVËNT.

Cerșitorul (întrînd într-o cărnărie) Rog, ajutați cu ceva pe un biet sărac.
Cărnărarul: (pălădit) Basă-nă în pace, ajutați singur, nu aștepta de la alții.
Cerșitorul: (după ce nu vede voie îndrăsnit!) (la de pe teigha) Părești cărnări și pieacă!

— N'ai crîmă, domnule, d-ta capot baci d-tale, însă luna aceasta frate este imposibil.
— Bine, aceasta mi-ai spus d-ta și luna trecută.

— Ei și nu mi-am înaintat cuvîntul?

ULTIME ȘTIRI.

Haaga, 17 Aprilie. Regina Wilhelmina a scris Tarului, rugându-l să intervină pentru a mijloci o pace între Englezi și Buri. A vrut să scrie în același timp și Impăratului Germaniei, dar a renunțat după ce a fost asigurată că și așa epistola n'ar avea nici un rezultat.

Vischer, consilier de stat din Transvaal, a spus unui ziarist că chiar dacă Englezii ar reuși, după lupte lungi să bată pe Buri, acestia nu vor recunoaște nici odată dominația engleză.

Trimisii Transvaalului au autorizația să declare, că cele două republici în schimbul asigurării independenței lor ar fi dispuse să facă concesiunile cele mai largi Uittländerilor, pentru cari a isbucnit resboiul.

S-ta Elena, 17 Aprilie. Azi a sosit al doilea transport de prizonieri buri. Ei au fost așezați în tabără lângă Deadwood, unde i-au primit cu musică. Șeșze din prizonieri sunt bolnăvi de tifos ear 9 de alte boale. Au fost duși la spital.

BERLIN, 17 Aprilie. „Berliner Post” desminte știrea adusă curînd, că împăratul Germaniei va fi numit mareșal austro ungar, fiind că, zice numita foaie berlineză — aceasta ar fi în contrast cu obiceiurile existente.

Sofia, 17 Aprilie n. Indată-ce va sosi acasă din străinătate principele Ferdinand, ministrul president Radoslav, împreună cu întregul ministeriu bulgar, — își va da demisia. Causa acestei hotărâri a cabinetului este nemulțumirea ce se observă în popor în unele părți ale țării.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Red. respons.: Ioan Russu Șirlianu.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se scotesc în coroane și după 50 kilograme, ear' nu ca și până acum, după măsura metrică (100 kilograme).

Prețurile dela 13 Aprilie n.

în Arad:

Grâul cel mai bun . . . cor.	6.95—7.15
Grâu mijlociu	6.85—6.90.
Cucurus	4.65—4.70.
Săcară	5.85—5.40.
Orz	5.30.
Ovăș	4.30—4.40.

Cursul pieții din Arad.

Hărțile-monede române	Cump. fl. 9-48	vând	9.59
Lire turcești			—
Imperiali (15 R. sur)	18.90		19.—
Ruble rusești 100 k	126.—		127.—
Galbeni	5.68		5.68
Napoleon-d'or	9.48		9.56
100 Marce germane	58.50		58.95
Livre sterling	11.90		12.50

Spirt:

Spirit rafinat, cu toptanu	21 Ian.	55.50
" " " " " " " "		56.50
" brut cu toptanu		54.50
" " " " " " " "		55.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari, greutate:			
bătrâni 320—380 kg.	40—42.	cr. p.	kg.
tineri 320—390 "	44—44.5	"	"
" 250—390 "	44—45	"	"
" până 250 "	45—46	"	"
mijlocie 240—260 "	47.5—48	"	"

Din „Noua Revistă Română“, a cărei prospect și apel l'am dat, după-cum am înregistrat deja și sumarul celor două numere dintâiu, a apărut numărul 4, cu următorul cu prins bogat:

Cronica politică: Stavri Predescu: Partidele noastre politice. — Sp. Heret, St. Hepites, E. A. Pangrati, D. Emmanuel, N. Coculecu, C. Miculescu, D. Mircescu, D. Bungețianu, G. Tzitzeica, M. Ianculescu: Proiect de lege pentru introducerea calendarului apusean drept calendar al statului în viața civilă. (Memoriu justificativ) — *Etnografie:* Gustav Weigand: Românii din Sârbia și din Bulgaria-apuseană. — *Literatură:* G. Coșbuc, Elementele literaturii populare. — D. Teleor: Anton Pann (schiță). — *Pedagogie:* N. Vaschide: Introducerea la studiul aplicațiilor pedagogice ale cercetărilor psihologiei experimentale. — *Miscarea literară și științifică:* Ioan Slavici: Vatra părăsită. — Panait Zosin: Dulce și amare, poezii. — N. Vaschide și Van Melle: O nouă ipoteză asupra naturii condițiilor fizice ale odoratului. — Notife bibliografice.

Suplimentul I: Din Bucovina. — Suplimentul și legea învățământului secundar, de N. Em. Teohari, directorul gimnaziului din Slatina. — Ateneul din Bacău. — „Calendarul Poporului“. — Imaginația și felurile ei la copii (conferință ținută la școala normală de institutele din Iași).

Suplimentul II: Ca la noi la nimeni... „De Sfântul Ilie“, de Victor Bogdănescu. — Iubire (poezie), de Ioan Petrovici — În închisoare, de Iancu Horia. — Scrisoare (poezie), de Nirvan. — Călătoria din nuntă, de Sprin S. Hasnaș. — Tristețe, Lebăda (poezii), de D. Karr. — Discursul unui ambasador chinez. — Ateneul român.

Calendarul nostru

pe anul bisect 1900

ca prim calendar scos în tipografia noastră

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. poro postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“

La comande mai mari de 10 exemplare

dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.

A apărut

Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“

următoarele opuri:

1.) „Calendarul nostru“ — pe 1900. prețul	cor. —.60 fl.
2.) „Amicu Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul	„ 1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul	„ 2.— „
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, prețul	„ —80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, prețul	„ 2.— „
6.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu —prețul	„ 4.— „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul.	„ 2.50 „
8.) „Răsboiul pentru neatârare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Răsboiului	„ 1.20 „
Prețul „Coroanei“	„ 1.60 „
9.) „Din vremuri apuse“ — de Judita Secula născ. Truția — prețul	„ 1.— „
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, prețul	„ 1.— „
11.) „Teoria Dramel“ — de Dr. Iosif Blaga. Prețul:	„ 3.60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. Preț:	„ 1.60 „
13.) „Cuvântări misericordiste“ — traduse de Ioan Genț. Preț.	„ 5.— „
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Șteopul, preț	„ 1.50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz prețul	„ 1.20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	

La comande se se mai adaugă de fie-care op 10 fileri spese postale.